

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
Польське Товариство педагогіки філософічної
імені Броніслава Ф.Трентовського (TRF)
Національна академія педагогічних наук України,
Відділення загальної педагогіки та філософії освіти
Інститут вищої освіти НАПН України
Кафедра філософії**

**За підтримки
МІЖНАРОДНОГО БЛАГОДІЙНОГО ФОНДУ
«ФОНД ОЛЕКСАНДРА ФЕЛЬДМАНА»**

**МАТЕРІАЛИ XIX МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО – ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ОСВІТА І ДОЛЯ НАЦІЇ»
Виховання громадянина в демократичних суспільствах:
європейський та український досвід**

(17-19 травня 2018 року)

**Харків
ХНПУ
2018**

виживання людини. Справа не в освіті, а в необхідності освіти певного виду, що допоможе виробити нашу «спорідненість життю». Українське реформування в освітньому полі потребує більш глибокого й прискореного переосмислення процесу і змісту освіти на всіх рівнях, із виробленням розмаїтих освітніх практик, із подоланням некоректної освіти, що відчужує нас від життя, від демократичного співіснування.

АРИСТОТЕЛЬ ПРО ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЦІННОСТІ ДЕМОКРАТІЇ

І.А.Сімон, м. Харків

Від античних часів бере своє походження демократія як форма правління, як певна система політичної культури з сформованим ідеалом громадянина вільного поліса. Відомо, що саме Аристотель цей геніальний універсальний вчений, прагнув у своїх творах узагальнити досягнення античної думки у багатьох напрямках людського життя. У наукових працях Аристотеля філософська думка античності досягла своєї кульмінації. Таких глибин теоретичного осягнення проблем не здобув ніхто з філософів. На мою думку, політичні, етичні міркування і погляди видатного філософа мають чітку ціннісну складову. Вона полягає, насамперед, у пріоритеті людини, її свободи й справедливості.

Людину Аристотель розуміє як діючу, активну істоту, але діючу не саму по собі, а у певній системі «природа-суспільство». У нього людина і частина суспільства, і, що дуже важливо, результат власного самовдосконалення, освіченості. Філософ вважає, що людину треба розглядати як невід'ємну частину цілого, у межах якого і відбувається становлення людини, її діяльність, життя. Ця ідея взаємозалежності частини і цілого, людини і суспільства пов'язана з загальним принципом єдності світу.

Аналізуючи свободу людини, Аристотель вперше в історії філософії формулює поняття свободи вибору. Він розглядає структуру цього поняття, констатуючи наявність у виборі раціональних, емоційних і вольових

компонентів. Взагалі філософ визначає вибір людини як певний «потяг, що об'єднує у собі міркування і рішення». Міркування та прийняття рішень належать до вибору цілей і засобів їх досягнення на ґрунті можливого і реального. Емоційні компоненти вибору мають особливе значення: вони підносять людину на висоту досконалої доброчинності, роблячи її щасливою. Таким чином Аристотель підкреслює усе багатоманіття людської природи, глибину духовного життя людини.

Справедливість також як і свобода людини займає конче важливе місце в політичній і етичній теорії Аристотеля. Філософ констатує, що справедливість як норма, принцип демократичного суспільства має фундаментальне значення у всіх сферах суспільного життя, і виходить далеко за межі суто етики. Взагалі суспільне життя людини «тримається» справедливістю. Таким чином Аристотель визначає головну регулятивну функцію справедливості. Також він розрізняє і такі важливі різновиди справедливості, як урівнююча і розподіляюча. Урівнююча справедливість регулює відносини людей у галузі обміну, ринку, укладанні договорів. Сутність розподіляючої справедливості полягає у наданні певних благ людині згідно з її політичним статусом і морально-етичними якостями, де визначальним є таке поняття, як гідність людини.

Час довів, що цінності людського життя, свободи, право вибору, гідність, доброчинність, соціальна справедливість, про які писав великий філософ, завжди залишаються актуальними і конче необхідними для розвитку людського суспільства.

МУЗИКА І СПІВ - ВАГОМІ СКЛАДОВІ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У «ШКОЛІ РАДОСТІ» В.СУХОМЛИНСЬКОГО

О.В.Слепцова, м.Харків

Перегляд науково-методичних досліджень свідчить, що, на думку видатного педагога В.Сухомлинського, естетичне виховання займає особливе